

דגם תשובה לשאלון בכלכלה, 2 יחל, מס' 163280 קיץ תשע"ט

בדגש זה מפורטות התשובות על שאלות המבחן, וכן מפורטים הקriterיוונים למתן הציון.
על כל סעיף של שאלה או על שאלה שלמה בשאלות שאין בהן סעיפים, יש להקליד ציון (בחזוקים) מ-0 עד 100 (בלי קשר למספר הנקודות של הסעיף או השאלה במבחן).

בדגש מפורטים קriterיוונים לחלוקת הניקוד בכל סעיף (לדוגמא: בסעיף שבו נדרשים הסבר ודוגמה יכולה להיות חלוקה של 60% להסביר ו-40% לדוגמה או כל חלוקה אחרת, על פי דרישות הדגם).
כדי להבטיח בדיקה שוויונית והוגנת, יש להקפיד על ציינון על פי קriterיוונים אלה. עם זאת, נדרש שיקול דעת בהערכתה, בייחודה בתשובות חריגות שקשה להערכין על פי הדגם.

— תשובה שהוצגה בה מודל מתאים אך השימוש בו שגוי קיבל 40% (ולהפר: שימוש מתאים במודל שגוי – 40%).

— תשובה שלא צוינה בה משמעויות הצירים או השימוש בהם שגוי קיבל 30% מן הנקודות שניתנו לסרטוט.

הערה למעריך: בכל מקום שמופיע בו מודל קיינס, יש לנ هوוג כדלהלן:

— תשובה שבה לא מוקם המשק, תזכה ב-30% על המודל.

— סימון שינויים בחיצים ייחסב הסבר.

תשובה ששופרטו בה העקרונות על מערכות צירים אחת או שسورטת בה רק E וצינו רכיביו, תיחסב מלאה.

פרק ראשון

יש לענות על אחת מן השאלות 1-2.

1. א. $20\% \text{ ציון הגישה} + 40\% \text{ לכל מאפיין} = 100\%$

הממשלה נוקטת גישה כלכלית ניאו-liberalית.

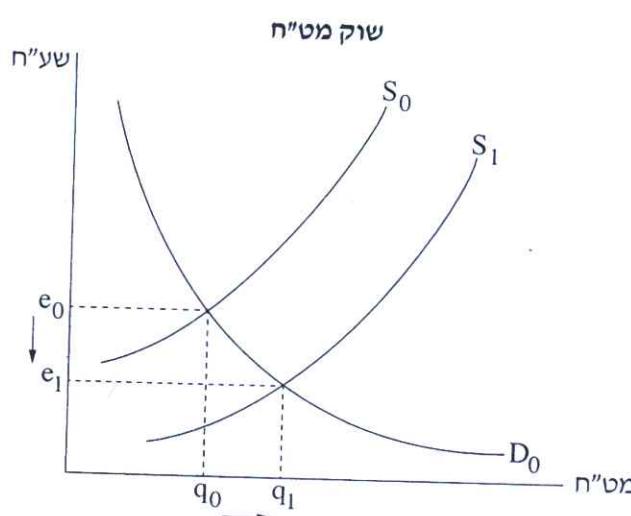
מאפיינים של גישה כלכלית ניאו-liberalית:

• המדינה צריכה לאפשר לשוק לפעול, ולהתערב באופן מצומצם ביותר.

• האחריות לרוחות הפרט מוטלת בעיקר על האדם עצמו, על משפחתו ועל הקהילה שבה הוא חי.

• על המדינה לדאוג לאלו שאינם מסוגלים לדאוג לעצםם, אך אין זה מתפקידה לקדם שוויון חברתי כלכלי.

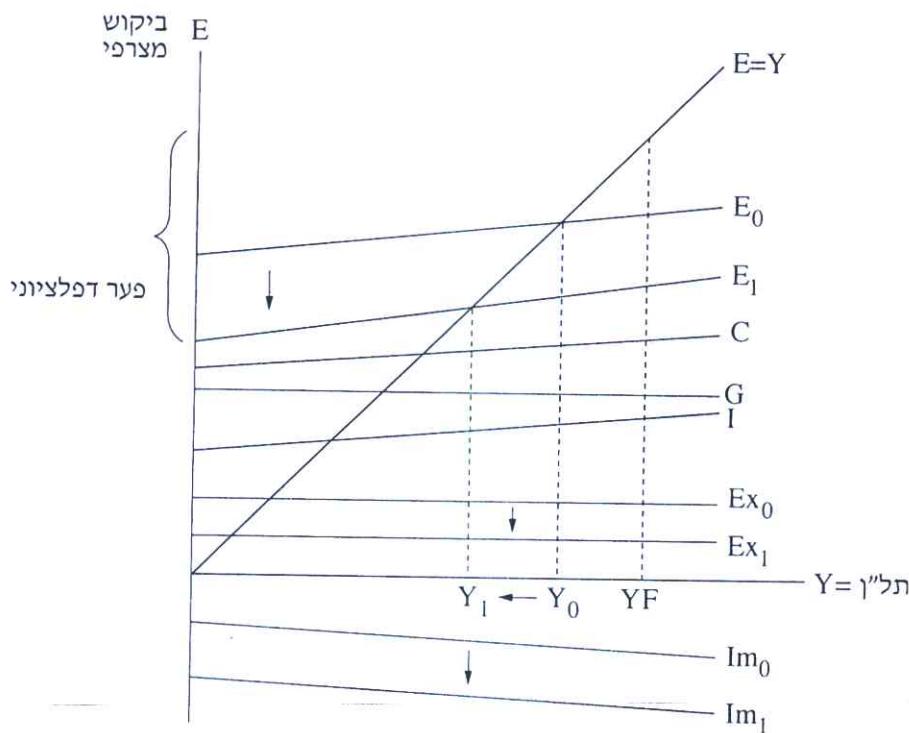
ב. $60\% \text{ סרטוט} + 40\% \text{ הסבר (מתוכם } 10\% \text{ כינוי השינוי)} = 100\%$

nidol batimrot ha-neknast mbi'a lagidol behicyu yitrotot met'ch bishuk met'ch — mi-₀ q — l-₁ q .

mu'ber ma'ukomot ₁ S לעוקמת ₀ S . השע"ח יורדים מ- ₀ e ל- ₁ e . שינוי זה מכונה תיסוף .

$$\text{ג. } 60\% \text{ סרטוט} + 40\% \text{ הסבר} = 100\%$$

מודל קיינס (משק פתוח) המשק נמצא בשו"מ באבטלה (פער דפלציוני). שע"ח יורד — תיסוף. הייצור קטן מ- Ex_0 ל- Ex_1 והייבוא גדול מ- Im_0 ל- Im_1 . לכן הביקוש המצרי קטן מ- E_0 ל- E_1 , פער דפלציוני גדול, היקף תעסוקה קטן. רמת התוצר קטנה — מעבר מ- Y_0 ל- Y_1 .

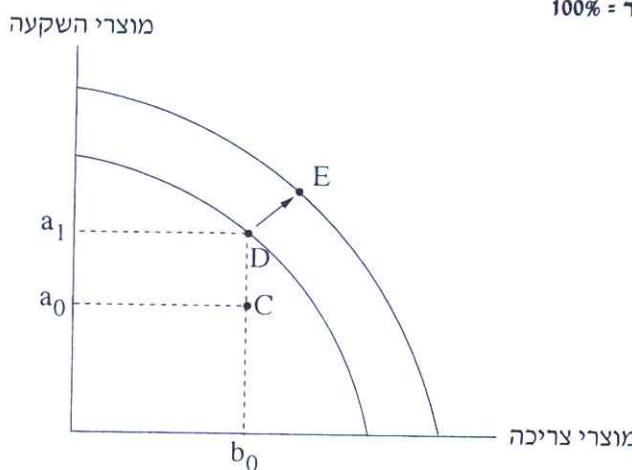
הערה: תלמיד שלא סרטט פער דפלציוני — מינוס 10%.

$$\text{א. } 40\% \text{ הגדרה} + 30\% \text{ לכל גורם} = 100\%$$

צמיחה כלכלית — הרחבת אפשרויות הייצור של המשק. גידול בכושר הייצור של המשק מביא לגידול בתל"ג. גורמים לצמיחה כלכלית (מלבד גידול בהשקעות במשק) :

- גידול בכמות גורמי הייצור העומדת לרשות המשק.
- ריבוי טבעי, הגירה חיובית, שינוי גיל הפרישה.
- שיפור באיכות גורמי הייצור, לדוגמה שיפור טכנולוגי, שיפור באיכות הון האנושי, עלייה בפריעון העבודה.

$$\text{ב. } 60\% \text{ סרטוט} + 40\% \text{ הסבר} = 100\%$$

במצב מוצר המשק הישראלי מצוי בנקודה C בתוך העוקומה, המציין מצב אבטלה.

הרכיב התפוקה: a_0 מוצריו השקעה b_0 מוצרים צריכה.

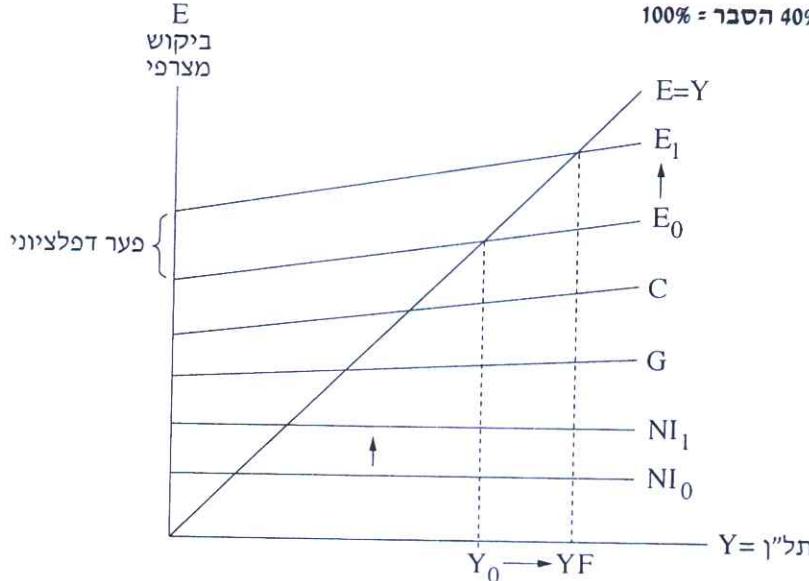
גידול בהשקעות במשק: בטוחה הקצר מעבר מנקודה C לנקודה D על העוקומה.

הרכיב ההתקפה: a_1 השקעות, b_0 מוצרים צריכה (לא שינוי). בטוחה הארוך תתרחש צמיחה כלכלית, בתנאי שהגידול בהשקעה גדול מהבלתי — מעבר לעקוות תמורה גדולה יותר.

הערה: תלמיד שלא התייחס לקשר בין השקעה לבלי — מינוס 10%.

הערה: תלמיד שرك צמצם אבטלה, ולא סימן שהנקודה החדשה על העוקומה, תשובהו תתקבל.

$$\text{ג. } 60\% \text{ סרטוט} + 40\% \text{ הסבר} = 100\%$$

מצב מוצר משק בשוויו משקל באבטלה (פער דפלציאני). גידול בהשקעות — מעבר מ- NI_0 ל- NI_1 . ביקוש מצרכי גדול,

מעבר מ- E_0 ל- E_1 , פער דפלציאני נסגר. רמת התוצר גדלה — מעבר מ- Y_0 ל- Y_F .

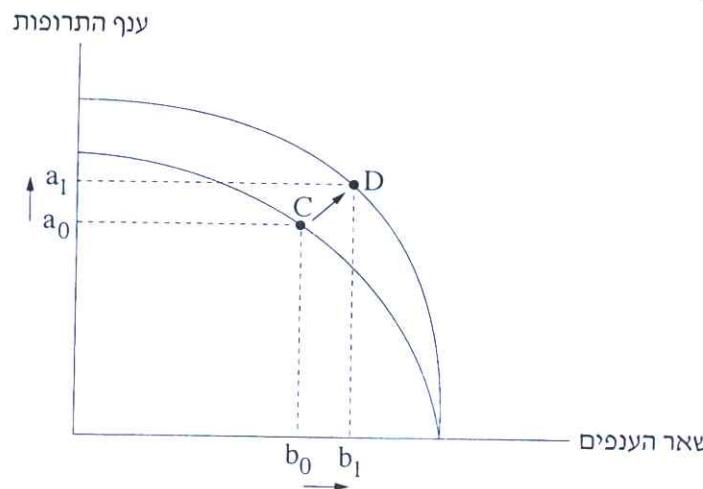
تلמיד שלא סרטט פער דפלציאני — מינוס 10%.

הערה: תלמיד שرك צמצם אבטלה, ולא הגיע לתעסוקה מלאה (YF) תשובהו תתקבל.

$$.3. \text{ א. } 50\% \text{ הגדלה} + 50\% \text{ הסבר} = 100\%$$

שיפור טכנולוגי הוא שיפור בשיטות הייצור המגדיל את התפוקה בלי שהוא מחייב שינוי בנסיבות גורמי ייצור. אפשר להסביר את הגידול בתפוקת שאר הענפים תוצאה של מעבר של גורמי ייצור שהשתחררו מענף התروفות לשאר הענפים.

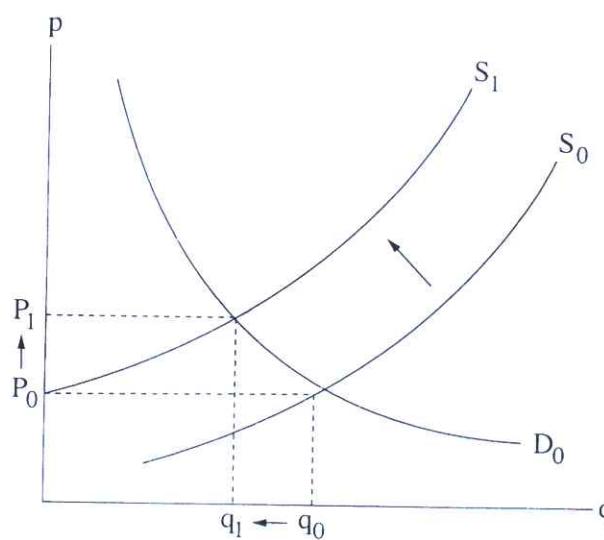
$$\text{ב. } 100\% + 40\% \text{ הסבר} = 140\%$$

במצב מוצר המשק עומד בנקודה C על עקומת התמורה המציינת תעסוקה מלאה וייצור ייעיל. הרכב התפוקה: a_0 תרופות, b_0 שאר הענפים. בעקבות השירותים הטכנולוגיים בענף התروفות עקומת התמורה התרחבה. ואפשרויות הייצור של המשק גדלו. המשק עומד על נקודה D ומגדיל את התפוקה בענף התروفות וענפים נוספים.

$$.4. \text{ סדרות} + 40\% \text{ הסבר} = 100\%$$

שוק התروفות

שכר העבודה של העובדים בענף התروفות מהו זה תשומות לี่יצור. עלייה בתשלומיות, מקטינה את ההיצע — מעבר לעקומת S_0 לעקומת S_1 . מחיר התروفות עולה. פדיון היצרים תלוי בגמישות הביקוש. בהנחה שגמישות הביקוש קשיחה יחסית — הפדיון יגדל.

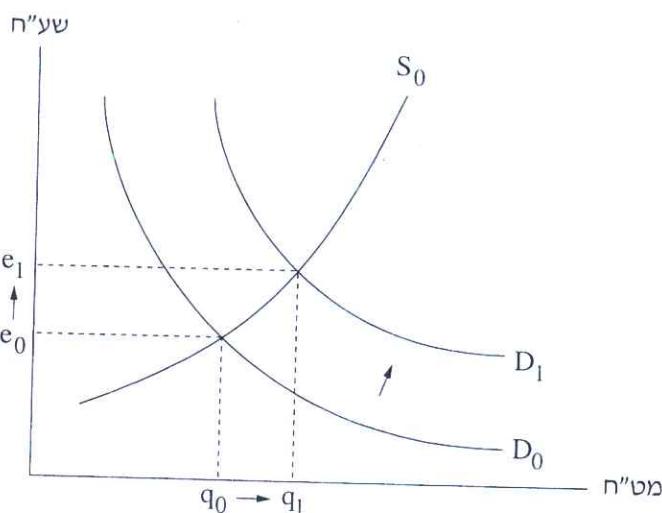
הערות: אם לא התייחס לגמישות הביקוש — מינוס 20%.

.4. א. $100\% = \text{הגדלה}$

שער חליפין הוא מחיר מטבע חוץ ב שקליםים. לדוגמה דולר עולה 3.5 שקליםים.

ב. $60\% \text{ סרטוט} + 40\% \text{ הסבר} = 100\%$

שוק מט"ח

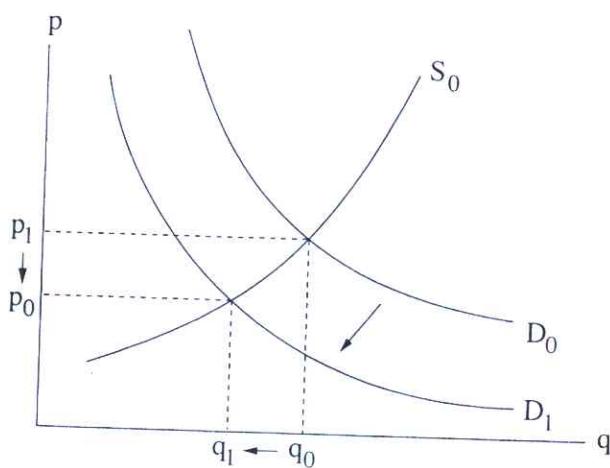
בעקבות העליה במספר הישראלים שיוצאים לחו"ל הביקוש למט"ח יעלה ועקומת הביקוש תזוז מ- D_0 ל- D_1 .

ושער החליפין יעלה מ- e_0 ל- e_1 .

שינוי זה מכונה פיחות.

ג. $60\% \text{ סרטוט} + 40\% \text{ הסבר} = 100\%$

שוק בתי המלון בישראל

עקב העליה בביקוש לחופשות בחו"ל שהיא מוצר תחליפי לחופשות במלונות בארץ, ירד הביקוש לחופשות במלונות בארץ. מעבר מעקומת הביקוש D_0 לעקומת ביקוש D_1 . הכנסות בתי המלון ירדו מ- p_0 ל- p_1 .

הערה: תלמיד שלא תיחס למושג "מוצר תחליפי" — מינוס 20%.

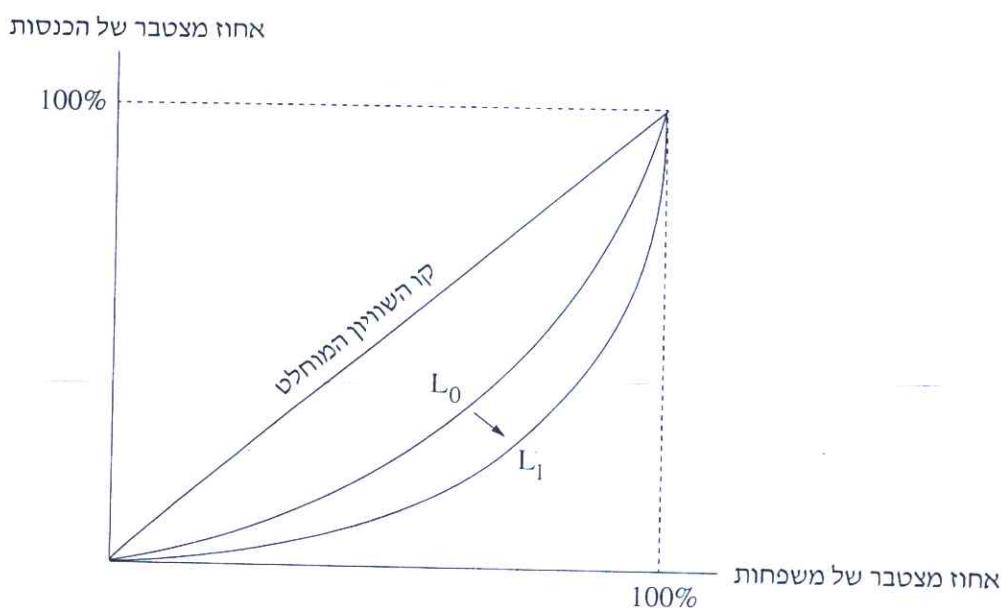
$$\text{א. } 10\% \text{ הגדרה} + 30\% \text{ השלכות גלובלייזציה} + 50\% \text{ סרטוט} + 10\% \text{ מדד ג'יני} = 100\%$$

(1) גלובלייזציה מבטאת תהליכיים כל עולמיים של התורבות הקשיים בין מדינות באופן שיווצר יחסית תלות ביניהן בתחוםים שונים כגון בתחום הכלכלי.

שתי השלכות של הגלובלייזציה כפי שהן מופיעות בקטיע:

- הגלובלייזציה מובילה לקיטוב בין עניים לעשירים בתחום מדינות ובין מדינות.
- הגלובלייזציה מובילה לנידוד עובדים.

(2) העובדים הזרים הנכנסים לשוק העבודה מועסקים בעלות נמוכה יותר בענפים שבהם נדרשים עובדים לא מקצועיים. כניסה לשוק העבודה דוחקת את האוכלוסייה מעותת היכולת מחוץ למעגל העבודה וגורמת לעלייה באירועוון בהכנסות משק.

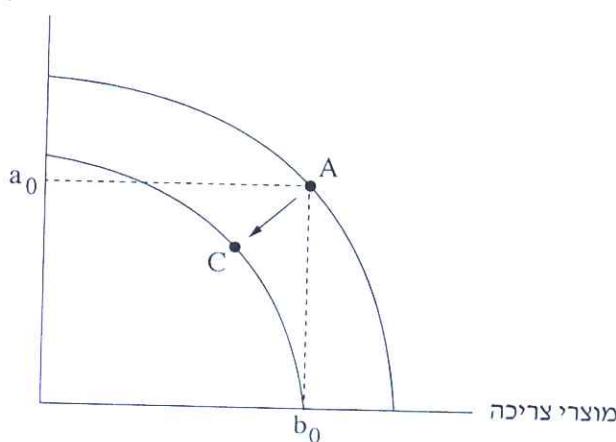

עקומת לורנס L_1 תתרחק מקו 45° של קו השוויון המוחלט, מצביע על גידול באירועוון בחלוקת ההכנסות במשק. מדד ג'יני יגדל.

$$\text{ב. } 10\% \text{ הגדרה} + 30\% \text{ הסבר} + 60\% \text{ סרטוט} = 100\%$$

(1) "בריחת מוחות" היא הגירה של עובדים משכילים ומילויים ממדיינת למדינה.

(2)

במצב המוצע המשק נמצא בתעסוקה מלאה בנקודה A. המשק מייצר a_0 מוצרי צריכה ו- b_0 מוצרי השקעה. בנסיבות המוחות תגרום לנסיגת כלכלית במשק עקב ירידת בכמות גורמי הייצור. אפשרויות הייצור של המשק יקטנו, עקומת התמורה תקטן.

6. $50\% \text{ שטי הגדרות} + 50\% \text{ תאור הגרפ} = 100\%$

- א. (1) הכנסה פנויה — הכנסה העומדת לרשות משק הבית לאחר קבלת תשלום העברה ותשלום מיסים ישירים. מדד גיני — ביטוי מספרי לא-שוויון בחלוקת הכנסות במשק. מקבל ערכאים בין 0 ל-1. ככל שמתקרב ל-0 מראה על יותר שוויון בחלוקת הכנסות וככל שמתקרב ל-1 מראה על יותר אי-שוויון בחלוקת הכנסות.

(2) השינוי הריאלי בהכנסה הפנויה:

- חמישון 1 עלה ב- 4.3%
- חמישון 2 עלה ב- 5%
- חמישון 3 עלה ב- 3.9%
- חמישון 4 עלה ב- 3.8%
- חמישון 5 עלה ב- 2.5%

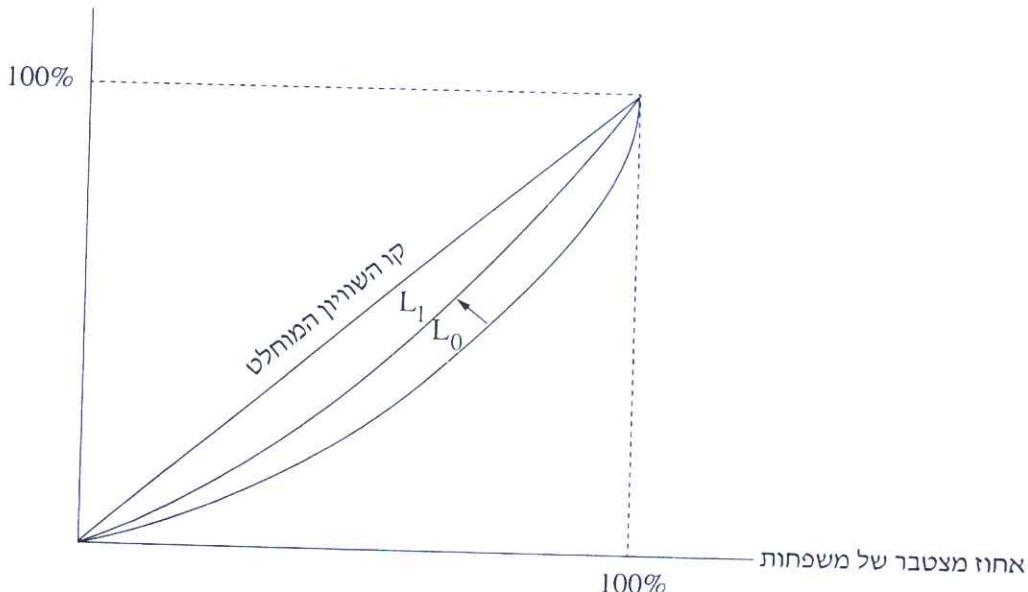
ב. $20\% \text{ ההשפעה על האיזוינו} + 20\% \text{ הצגת הגורם} + 60\% \text{ סרטוט} = 100\%$

- (1) הכנסה של שני החמשונים הראשונים (הענימים יותר) עלתה יותר משיעור העיליה של החמשונים ארבע וחמש, ככלומר האיזוינו בחלוקת הכנסות במשק קטן.

(2) גורמים אפשריים לקיטון באיזוינו:

- העלאת המיסים הישירים לבני הכנסות הגבוהות.
- צמצום בשיעורי האבטלה.
- צמצום הגירת פועלים זרים.
- הגדלת תשלום העברה.

אחוז מצטבר של הכנסות

מעבר מעוקמת L_0 ל- L_1 בכיוון קו 45° של קו השוויון המוחלט מצביע הקטנת האיזוינו על שוויון בחלוקת הכנסות במשק. מדד גיני קטן.

.7. **60% שלוש המאפיינים + 40% המאפיין שלא מתקיים = 100%**

א. שוק חופשי/תחרות משוכנלת מקיימת את התנאים הבאים:

- מספר רב של יצרנים וצרכים.
- אין התארגנות של יצרנים או צרכנים.
- כל אחד מן היצרנים והצרכים רואה את המחיר הנוכחי.
- אין התערבות של הממשלה בשוקים.
- לכל יצרן וצרכן מידע מלא על המחיר.
- בכל שוק נמכר מוצר הומוגני יחיד.
- קיימות נידות מלאה של גורמי הייצור.

לא מתקיים המאפיין של חוסר בהתארגנות של יצרנים וצרכים.

ב. 50% לכל מרכיב בהסבר = 100%

התיאום בין היצרנים יביא לעליית מחירים. הממשלה יכולה לפעול בעזרת חוקה ופיקוח – חוק הגבלים עסקיים.

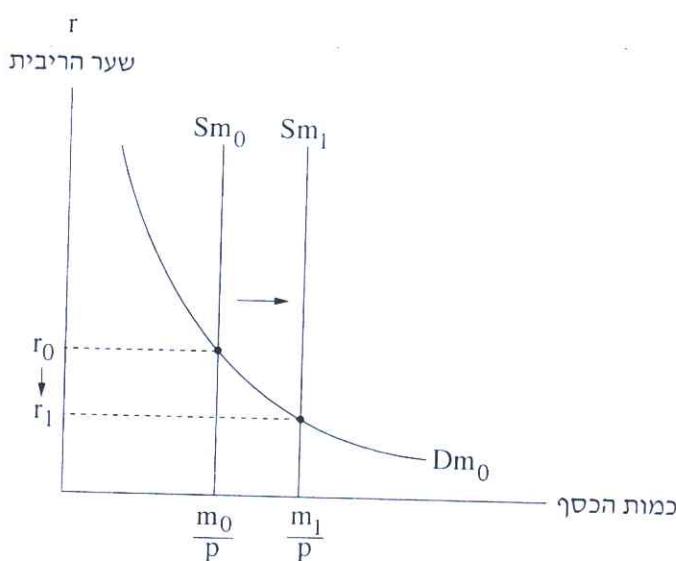
.8. **א. 100% ההדרה**

כשל שוק הוא מצב שבו השוק אינו מסוגל לספק פתרון יעיל.

ב. 50% ציון כשל + 50% פתרון = 100%

כשל השוק האמור הוא כשל מידע. ניתן לפטור כשל זה בעזרת פרסום והסבירתו מיידי, או באמצעות רגולציה המפקחת על גובה העמלות.

.9. **א. 60% סרטוט + 40% הסבר = 100%**

מדיניות מוניטרית מרוחיבה. היעצם הכספי גדול – מעבר מעקומת SM_0 לעקומה SM_1 . שער הריבית קטן – מעבר

מן r_0 ל- r_1 .

ב. 100% הסבר

בנק ישראל נוקט במדיניות זו כאשר המשק באבטלה והבנק מעוניין להגדיל את ההשקעות וצריכה פרטית כדי לצמצם את האבטלה.

.10. **א. 100% דילמה ערבית**

יעילות כלכלית וחדשנות לעומת שוויון ומצוות פערם. התנגדות בין שני ערכיהם.

ב. 100% המלצה

קורסים של הסבה מקצועית, השקעה בחינוך – הון אושם מפותח, יצירת מקומות עבודה.